

AFETLER, ACİL ve OLAĞANDIŞI DURUMLARA HAZIRLIK için KURUMSAL BAKIŐ AÇISI

Dr Hamit IŐikalp (Tekirdağ)

BURSA

30 Mart 2023

AFETler, ACİL ve Olağandışı Durumlar

Katılımcılarımız kimler?

Kimler kimler biraraya geldik?

İl Sağlık Müdürü, Başkan, Başkan Yardımcısı?

Hastane Başhekim, Başhekim Yardımcısı?

İşyeri Hekimi?

AFETler, ACİL ve Olağandışı Durumlar

AFET

ACİL DURUM

Olağandışı Durum (ODD)

Hazır olmak ???

Hazırlık yapmak 😊

afet (İng. disaster):

Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay. Afet bir olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur.

acil durum (İng. emergency):

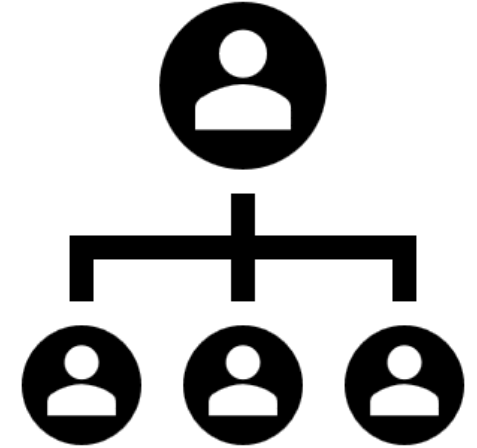
Büyük, fakat genellikle yerel imkânlarla baş edilebilen çapta, ivedilik gerektiren tüm durum ve hâller. 5902 sayılı kanunda, "Toplumun tamamının veya belli kesimlerinin normal hayat ve faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan ve acil müdahaleyi gerektiren olaylar ve bu olayların oluşturduğu kriz hâli" olarak tanımlanmıştır.

olağanüstü hâl (İng. extraordinary situation):

Doğal afetler, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalımlar, Anayasa ile kurulmuş hür demokrasi düzenini ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması gibi durumlarda, geçici bir yönetim modeli uygulanmasını gerektiren hâl. Olağanüstü hâl yönetimlerinin sınırlı yönetimler olduğu ilgili yasada da belirtilmiş ve bu süre altı ayla sınırlandırılmıştır.

Kim, ne yapar?

- Çalışanlar,
- Hiyerarşinin neresinde olanlar?
- En alttaki ne yapıyor? Afet durumunda ne yapacak?
- En üsttekiler ne yapıyor? Afet durumunda ne yapa...

DÜZENLEMELER

- SKS
- İSG
- Dahili Acil Durum Planları
- Büyük Endüstriyel Kazalar
- Sivil Savunma
- İtfaiye
- HAP

Aklınıza gelenler?

- Evrak?
- Kağıt işi?
- Kağıt üzerinde kalanlar?
- Angarya?
- Gereksiz?
- KANLA YAZILMIŞ KURALLAR???

3 ilke var, OLMAZSA OLMAZ:

- Samimiyet,
- Gerçekçilik,
- Uygulanabilirlik

Konunun tüm basamaklarında;
Görüşmelerde,
Toplantılarda,
Planlamalarda,
Tatbikatlarda...

3 ilke var, OLMAZSA OLMAZ:

- Samimiyet,
- Gerçekçilik,
- Uygulanabilirlik

Basit görünüyor ama zor olabilir bazı topluluklar için.
Zor görünebilir, bazı topluluklar kolayca uygulayabilir.

3 ilke var, OLMAZSA OLMAZ:

- Samimiyet,
- Gerçekçilik,
- Uygulanabilirlik

Bu ilkelere uyuluyor mu? Uyulmuş mu?

Alışık ve motive, eğitimli bir göz hemen farkedebilir.

İpuçları vardır, hemen göze, kulağa çarpan.

3 ilke var, OLMAZSA OLMAZ:

- Samimiyet,
- Gerçekçilik,
- Uygulanabilirlik

Hiçbir aşamada bilimsel doğrulardan şaşılmamalı.

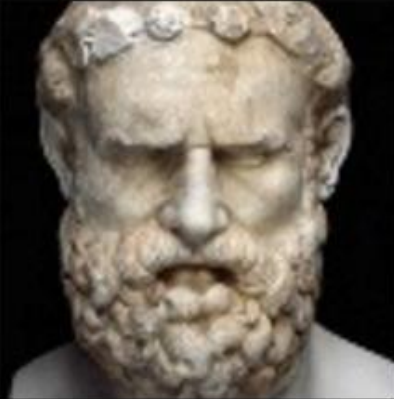
Tatbikatlarda, inceleme, denetlemelerde duyduğumuz sözler...

ÖRNEĞİN; Karmaşık ortamlarda, baskı altında iken insanevladı... ..

???

HİÇBİR AŞAMADA BİLİMSEL DOĞRULARDAN ŞAŞILMAMALI

ÖRNEĞİN; Karmaşık ortamlarda, baskı altında iken insanevladı... ..

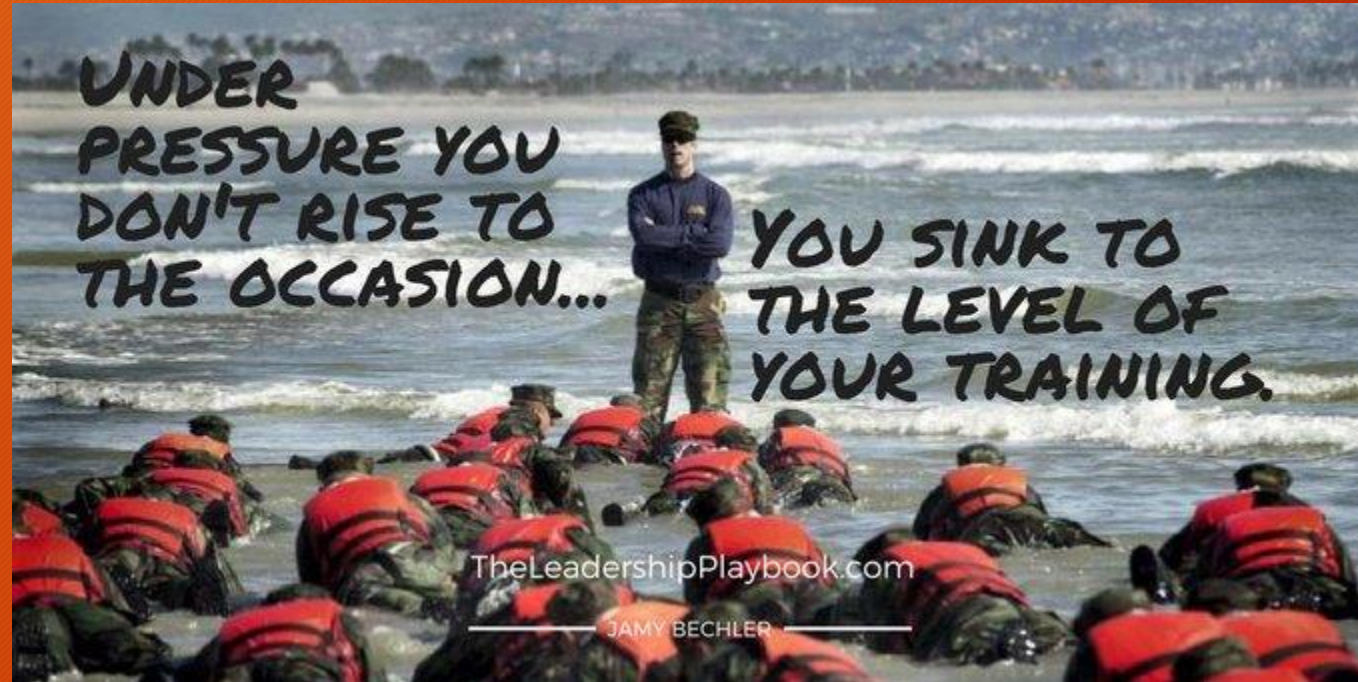

We don't rise to the level of our expectations, we fall to the level of our training.

~ Archilochus

HİÇBİR AŞAMADA BİLİMSEL DOĞRULARDAN ŞAŞILMAMALI

ÖRNEĞİN; Karmaşık ortamlarda, baskı altında iken insanevladı... ..

PLANLAMALARDA, TATBİKATLARDA

- ...yapılır,
- ...yapılmaktadır,
- ...uygulanır,
- ...uygulanmaktadır,
-

Aramızda kimler var?

- Afetzedede?
COVID19 geçiren,
- Yakını vefat eden?
- Yakını yoğun bakımda yatan?

En yakın, hafızalarımızda taze... PANDEMİ !

13 Nisan 2019 CUMARTESİ

Resmî Gazete

Sayı : 30744

GENELGE

Cumhurbaşkanlığından:

Konu: Küresel Grip Salgını (Pandemi)

GENELGE

2019/5

İnfluenza virüslerinin yol açtığı bir solunum yolu hastalığı olan, özellikle sonbahar ve kış aylarında görülen ve mevsimsel olarak seyreden influenza (grip) zaman zaman pek çok kişinin ölümüyle sonuçlanan salgınlara neden olurken zaman zaman da küresel çapta görülen ve pandemi olarak adlandırılan salgınlara yol açabilmektedir.

İnfluenza virüslerinin genetik yapısında meydana gelen değişikliklere bağlı olarak yeni tipte bir influenza virüsü ortaya çıkabilmekte ve insandan insana kolayca geçiş yeteneği kazanabilmektedir. Yeni tipte influenza virüsü ile daha önce hiç teması olmayan ve/veya virüsün yol açacağı enfeksiyonun gelişmesine yatkın olan kişilerin önemli bir kısmının etkilenmesiyle pandemi ortaya çıkabilmektedir. Nüfusun büyük çoğunluğunu etkileyebilecek böyle bir pandemi ihtimaline karşı kamu kurum ve kuruluşlarınca alınması gereken tedbirler aşağıda belirtilmiştir.

aşağıda belirtilmiştir.

1. Sağlık Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan ve bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının pandemiye yönelik görev ve sorumluluklarının belirtildiği “Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı” (Plan) www.grip.gov.tr adresinde yayımlanacak, konu ile ilgili ayrıntılı bilgilendirmeler ve güncel duyurular bu adresten düzenli olarak yapılacaktır.

2. Pandemi sırasında yapılacak çalışmaların belirlenmesi ve pandeminin toplumdaki etkisinin azaltılması amacıyla valiliklerin koordinasyonunda, planda belirtilen usul ve esaslara uygun olarak “Pandemik İnfluenza İl Hazırlık ve Faaliyet Planı” hazırlanacak, sekreteryaya il sağlık müdürlüklerince yürütülecektir.

3. Küresel bir grip salgınında hizmet sunumunun aksamaması amacıyla il sağlık müdürlükleri ile işbirliği içinde pandemi hazırlık çalışmaları yapılarak hastaneler ve tedavi merkezlerinin yanı sıra kamu kurumlarında da sağlık hizmeti verilebilmesi için ilde ihtiyaç duyulan ek hizmet, birim, alan, araç ve malzemelerin tedariki ile bunların hizmete sunulması planlanacaktır.

4. Kamu kurum ve kuruluşlarının bilgilendirilmesi amacıyla merkezde Sağlık Bakanlığı, illerde ise valiliklerin koordinasyonunda il sağlık müdürlükleri tarafından bilgilendirme ve işbirliği toplantıları düzenlenecek, uygulamalar Sağlık Bakanlığınca takip edilecektir.

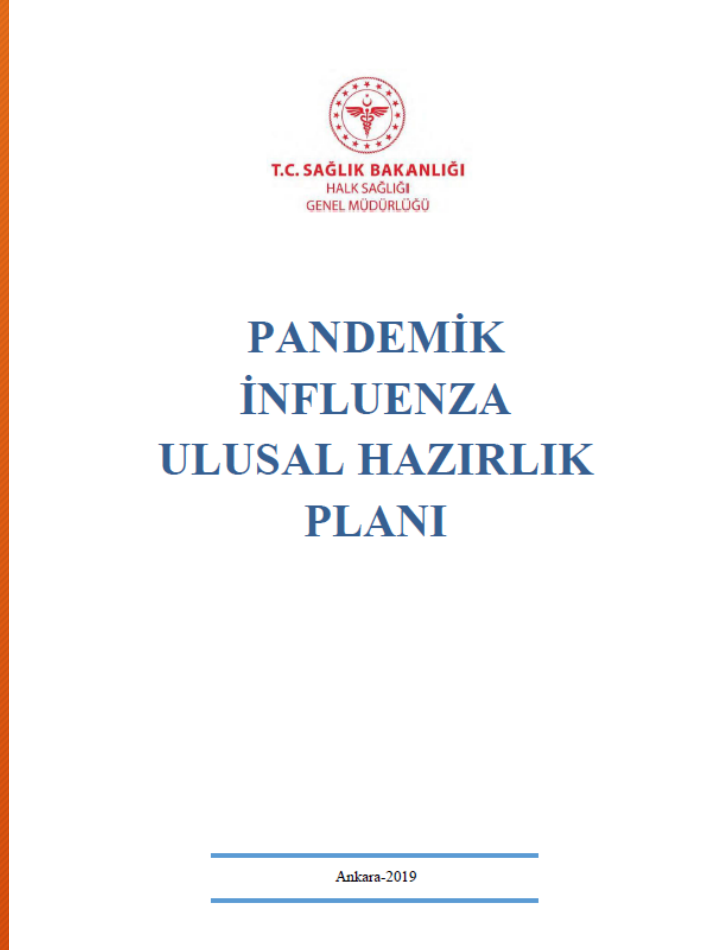
Pandemi döneminde kamu hizmetlerinde herhangi bir aksaklığa yol açmayacak şekilde gerekli tedbirler alınacak, “Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı” ve “Pandemik İnfluenza İl Hazırlık ve Faaliyet Planı”nın uygulanması ve bu kapsamdaki görevlerin yerine getirilmesi konusunda Sağlık Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatınca ihtiyaç duyulacak her türlü katkı ve destek bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca ivedilikle sağlanacaktır.

2006/23 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

12 Nisan 2019

En yakın, hafızalarımızda taze... **PANDEMİ** !

Kullanmış olanınız var mı?
Okuyunuz?
İnceleyeniniz?

Yorumlarınız?
Aklınızda kaldığı kadarıyla?

En yakın, hafızalarımızda taze... PANDEMİ !

PANDEMİ PLANI HAZIRLAMA KOMİTESİ

Doç. Dr. Fatih KARA	Halk Sağlığı Genel Müdürü
Dr. Hüseyin İLTER	Halk Sağlığı Genel Müdür Yardımcısı
Dr. Ayla AYDIN	HSGM Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanı
Uzm. Dr. Gülen PEHLİVANTÜRK	HSGM Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanlığı
Uzm. Dr. Emine AVCI	HSGM Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanlığı
Dr. Selmur TOPAL	HSGM Sağlık Tehditleri Erken Uyarı ve Cevap Dairesi Başkanlığı
Dr. Yasemin DEMİRBİLEK	HSGM Sağlık Tehditleri Erken Uyarı ve Cevap Dairesi Başkanlığı
Dr. Çağrı Emin ŞAHİN	HSGM Sağlık Tehditleri Erken Uyarı ve Cevap Dairesi Başkanlığı
Doç. Dr. Fatma Gülay KORUKLUOĞLU	HSGM Mikrobiyoloji Referans Laboratuvarları ve Biyolojik Ürünler Dairesi Başkanlığı
Vet. Hek. Ayşe Başak ALTAŞ	HSGM Mikrobiyoloji Referans Laboratuvarları ve Biyolojik Ürünler Dairesi Başkanlığı
Uzm. Dr. Mestan EMEK	Antalya İl Sağlık Müdürlüğü
Dr. Sevinç KANT SÖKEL	Burdur İl Sağlık Müdürlüğü
Uzm. Dr. Füsun KARASHAHİN	Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü
Dr. İlhan GÜRBÜZ	İzmir İl Sağlık Müdürlüğü
Diş Hekimi Burcu ÖZÜDOĞRU	Samsun İl Sağlık Müdürlüğü
Dr. Mahmut AKDAĞ	Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü

Kullanmış olanınız var mı?
Okuyunuz?
İnceleyeniniz?

Yorumlarınız?
Aklınızda kaldığı kadarıyla?

En yakın, hafızalarımızda taze... PANDEMİ !

PLAN ÇALIŞMALARINA KATILAN AKADEMİSYENLER

Prof. Dr. Levent AKIN	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.
Prof. Dr. Nur BARAN AKSAKAL	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.
Prof. Dr. Firdevs AKTAŞ	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Prof. Dr. Hürrem BODUR	Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Prof. Dr. Nüket ÖRNEK BUKEN	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Etiği AD.
Prof. Dr. Mehmet CEYHAN	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Prof. Dr. Ali CEYLAN	Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.
Prof. Dr. Şevki ÇELEN	Ankara Dr. Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum AD.
Prof. Dr. Ümit ÇELİK	Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Prof. Raika DURUSOY	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.
Prof. Dr. Hakan ERGÜN	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji AD.
Prof. Dr. Ayşegül Fusun EYÜBOĞLU	Başkent Üniversitesi Göğüs Hastalıkları AD.
Prof. Dr. Hatice Rahmet GÜNER	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Prof. Dr. Mustafa HASÖKSÜZ	İstanbul Üniversitesi -Cerrahpaşa Veterinerlik Fakültesi
Prof. Dr. Vildan AVKAN OĞUZ	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Prof. Dr. Pınar OKYAY	Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.
Prof. Dr. Ayper SOMER	İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Prof. Dr. Mine DURUSU TANRIÖVER	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları AD.
Prof. Dr. Aml TAPISIZ	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları AD.

Kullanmış olanınız var mı?
Okuyunuz?
İnceleyeniniz?

Yorumlarınız?
Aklınızda kaldığı kadarıyla?

En yakın, hafızalarımızda taze... PANDEMİ !

Prof. Dr. Yeşim TAŞOVA	Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Prof. Dr. Hasan TEZER	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Prof. Dr. Meryem Aslı TUNCER	Hacettepe Üniversitesi Nöroloji AD.
Prof. Dr. Serhat ÜNAL	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Prof. Dr. Yaprak ÜSTÜN	Ankara Dr. Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum AD.
Doç. Dr. Seval ALKOY	Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.
Doç. Dr. Fatma Şebnem ERDİNÇ	Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Doç. Dr. Nurdan DİNLEN FETTAH	Ankara Dr. Sami Ulus Kadın Doğum Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Hastalıkları AD.
Doç. Dr. Ayşegül ULU KILIÇ	Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Doç. Dr. Bilge ALDEMİR KOCABAŞ	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Doç. Dr. Selma TOSUN	Bozyaka İzmir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Dr. Öğr. Üyesi Benhur Şirvan ÇETİN	Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları AD.
Uzm. Dr. Ayşe BÜYÜKÇAM	Gaziantep Cengiz Gökçek Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi
Dr. Murat Tuğra KÖSA	SBÜ Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Kullanmış olanınız var mı?
Okuyunuz?
İnceleyeniniz?

Yorumlarınız?
Aklınızda kaldığı kadarıyla?

En yakın, hafızalarımızda taze... PANDEMİ !

BAKANLIK PANDEMİK İNFLUENZA HAZIRLIK VE FAALİYET PLANININ HAZIRLANMASI	56
PANDEMİK İNFLUENZA İL HAZIRLIK VE FAALİYET PLANLARININ HAZIRLANMASI	56
PANDEMİK İNFLUENZA İL HAZIRLIK VE FAALİYET PLANI BAŞLIKLARI.....	57
PANDEMİK İNFLUENZA İL HAZIRLIK VE FAALİYET PLANI HAZIRLAMA	58
PANDEMİK İNFLUENZA İL HAZIRLIK VE FAALİYET PLANI KONTROL LİSTESİ .	75
İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ BASAMAK SAĞLIK KURUMLARI PANDEMİK İNFLUENZA HAZIRLIK VE FAALİYET PLANLARININ HAZIRLANMASI.....	79
İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ BASAMAK SAĞLIK KURUMLARI İÇİN PANDEMİK İNFLUENZA HAZIRLIK VE FAALİYET PLANI KONTROL LİSTESİ	85
TOPLU YAŞAM ALANLARI İÇEREN KURUM/KURULUŞLAR İÇİN PANDEMİK İNFLUENZA FAALİYET PLANLARININ HAZIRLANMASI.....	87

Kullanmış olanınız var mı?
Okuyunuz?
İnceleyeniniz?

Yorumlarınız?
Aklınızda kaldığı kadarıyla?

En yakın, hafızalarımızda taze... PANDEMİ !

Tablo 5. DSÖ Evrelerine Göre Ulusal Alarm Düzeyleri	24
Tablo 6. Ulusal Alarm Düzeylerine Göre Yapılması Gerekenler	27
Tablo 7. Pandemik İnfluenza İl Hazırlık ve Faaliyet Planı Kontrol Listesi	75
Tablo 8. İkinci ve Üçüncü Basamak Sağlık Kurumları İçin Pandemik İnfluenza Hazırlık ve Faaliyet Planı Kontrol Listesi.....	85
Tablo 9. Toplu Yaşam Alanları İçeren Kurum/Kuruluşlar İçin Pandemik İnfluenza Faaliyet Planı Kontrol Listesi.....	90

En yakın, hafızalarımızda taze... PANDEMİ !

Tablo 17. Pandemik İnflanzanın Etkilerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Bulaştırıcılık ve Klinik Şiddet Parametreleri	129
Tablo 18-Çeşitli Atak Hızlarına Göre Sağlık Kurumlarında İnfluenza Nedeniyle Oluşabilecek Hastalık Yüktü, Hastaneye Yatış ve Ölümler*	130
Tablo 19. Orta Şiddette Bir Pandemide 12 Haftalık Sürede Beklenen Haftalık Vaka Sayısı, Hastaneye, Yoğun Bakıma Yatan Kişi Sayısı ve Ölüm Sayısı, Türkiye*	131
Tablo 20. Pandemi Sürecinde İnflenzalı Hastanın Bakımı Sırasında Kullanılan KKE'ler..	146
Tablo 21. Yapılacak İşlemlere Göre KKE Kullanımı	151
Tablo 22. Ambulans ve Acil Sağlık Araçları Temizliği ve Dezenfeksiyonu İçin Önerilen Ürünler ve Özellikleri.....	155
Tablo 23. Ambulans ve Acil Sağlık Araçlarının Temizliği ve Dezenfeksiyonu Kontrol Listesi	158

En yakın, hafızalarımızda taze... PANDEMİ !

Tablo 24. Risk Düzeylerine Göre Zemin Türleri ve Uygulanacak Temizleme Sıklığı.....	160
Tablo 25. Araç Ekipmanları-Hasta ile Temas Etmeyen Ekipmanlar İçin Temizlik Kuralları	161
Tablo 26. Araç İç ve Dış Sabit Ekipmanları İçin Temizlik Kuralları	162
Tablo 27. İş yerlerinde Pandemi Öncesi Dönem, Pandemi Sırasında ve Pandemi Sonrası Dönemde Yapılacaklar	181
Tablo 28. Pandemi İnfluenza Psikososyal Destek Eylem Planı	193

En yakın, hafızalarımızda taze... PANDEMİ !

Şekil 11. İnfluenza Virüsü.....	95
Şekil 12. Sürüntü Almak İçin Eküvyonun Doğru Tutuluşu	102
Şekil 13. Boğaz Sürüntüsü Alınması.....	102
Şekil 14. Burun Sürüntüsü Alınması.....	103
Şekil 15. Nazofaringeal Sürüntü Alınması.....	103
Şekil 16. Nazofaringeal Aspirasyon Örneğinin Alınması	104
Şekil 17. Ulusal İnfluenza Sürveyansı'nda Görevli Halk Sağlığı Laboratuvarları	107

En yakın, hafızalarımızda taze... PANDEMİ !

6. İldeki Kurum ve Kuruluşların Pandemi Planlarının Yapılması

6.1. Sağlık İlişkili Kurum/Kuruluşların Planları

Birinci basamak sağlık hizmeti veren kurumlar için pandemi faaliyet planı hazırlanmayacak ancak il planlarında buna yönelik hizmetlerin planlaması yer alacaktır.

En yakın, hafızalarımızda taze... PANDEMİ !

6.2. Diğer Kurum ve Kuruluşların Planları

Her kurum ve kuruluş kendi “Pandemik İnfluenza Faaliyet Planı”nı hazırlayacaktır. Bünyesinde toplu yaşam alanı bulunan kurumlar “Toplu Yaşam Alanları İçeren Kurum/Kuruluşlar İçin Pandemik İnfluenza Faaliyet Planı Kontrol Listesi” eğitim kurumları “Eğitim Kurumlarında Yapılacaklar” ve diğer kurum/kuruluş ve iş yerleri “İş Yerleri İçin İnfluenza Pandemisi Faaliyet Planı Hazırlama Rehberi”ne uygun olarak planlarını hazırlayacaktır.

İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ BASAMAK SAĞLIK KURUMLARI PANDEMİK İNFLUENZA HAZIRLIK VE FAALİYET PLANLARININ HAZIRLANMASI

Pandemi döneminde, yataklı tedavi kurumlarına başvuruların artması beklenmektedir. Hasta başvuru sayılarında artmaya bağlı olarak, kurumda hizmetin sürdürülmesine yönelik planlamaların yapılması gerekmektedir. Pandemi döneminde hizmet sunumunda il/ilçe sağlık müdürlükleri ile koordineli bir şekilde hazırlanan ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurumları pandemik influenza hazırlık ve faaliyet planlarına (hastane pandemi planlarına) göre hareket edilmelidir. Altyapı durumu ve hastane personeli çalışma düzeninin yeniden yapılandırılması gerekebileceği ve bazı sağlık hizmetlerinin önceliklendirilmesi gerekeceği unutulmamalıdır. Özellikle poliklinik ve yataklı tedavi hizmetlerinin detaylıca planlanması ve uygulanması ile birlikte; yoğun bakım ünitelerinin pandemik hastalara da yetecek şekilde düzenlenmesi önemlidir. Kurum içi enfeksiyondan korunma ve kontrol önlemlerinin pandemiye yönelik genişletilmesi, gerekirse hasta ziyaretlerinde kısıtlama, seyyar hastanelerin veya ek hizmet binalarının devreye sokulması gibi önlemlerin alınması gerekliliği ortaya çıkabilecektir.

Yapılacak olan hastane pandemi planı, hastane afet planı (HAP) çerçevesine uygun şekilde düzenlenmelidir. Hastane afet planı, hastanelerin afet ve acil durumlara ilişkin risklerini önlemeyi ve azaltmayı, afet ve acil durumlara karşı hazırlıklı olmayı amaçlamaktadır. Hastanelerde HAP kapsamında üç ayrı plan tanımlanmıştır. Bunlar Acil Müdahale Planı, Olay Eylem Planı ve Olaya Özel Plan'dır. İnfluzanın solunum yoluyla bulaşan hastalık özelliği taşıdığı ve pandemi sürecinin aylar sürmesi beklendiği için yapılacak hastane pandemi planının, HAP çerçevesiyle tam bir uyum içinde olamayacağı tahmin edilmektedir. Hastane afet planında "8.1.2 Bulaşıcı Hastalıkların Görüldüğü Hastalar" bölümünde bahsedildiği üzere; bu durumun önüne geçilmesi için tamamlayıcı plan niteliğinde "olaya özel plan" şeklinde hazırlanması uygun olacaktır. Planın önceki bölümlerinde bahsedilen ve pandemiye diğer acil-afet durumlarından ayıran yönleri planlamada mutlaka dikkate alınmalıdır.

Orta şiddetli pandemide; Ülke genelinde 16.000.000 vaka görülebileceği, toplam 8.000.000 sağlık kurumu başvurusu olabileceği, 160.000 kişinin influenzaya bağlı komplikasyonlar nedeniyle hastane servislerine yatırılabilmesi, 24.000 kişinin ise yoğun bakıma yatabileceği ve tüm vakalardan 59.200'ünün influenza ve influenzaya bağlı komplikasyonlar nedeni ile hayatını kaybedebileceği tahmin edilmektedir. Bu durum dikkate alınarak yataklı tedavi kurumları hastane pandemi planlarını hazırlamalı ve Tablo 6'da yer alan Ulusal Alarm Düzeyleri'ne göre hazırlıklarını şekillendirmelidir.

Bu hazırlıklar içerisinde:

1. Her yataklı tedavi kurumunda pandemi dönemi kurum içi ve dışı koordinasyonun sağlanması amacı ile bir koordinatör belirlenmelidir. Planlamanın başlangıcından itibaren sağlık müdürlüğü ile koordinasyon içinde çalışılmalıdır.

İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ BASAMAK SAĞLIK KURUMLARI İÇİN PANDEMİK İNFLUENZA HAZIRLIK VE FAALİYET PLANI KONTROL LİSTESİ

Kurumlar ve kişilerin ne tür olanaklara sahip olduğu, ne yapılması gerektiği ve ne zaman yapılması gerektiğini bilmesi pandemi sürecinin kritik yönetimidir. Bu nedenle pandemik influenza için hazırlık planları bulunmalıdır. Sağlık kurumları için pandemiye hazırlık aşamasında yapılması gerekenlerin kontrol listesi oluşturulmuştur (Tablo 8).

Tablo 8. İkinci ve Üçüncü Basamak Sağlık Kurumları İçin Pandemi İnfluenza Hazırlık ve Faaliyet Planı Kontrol Listesi

No	Kontrol Edilmesi Gerekenler	Evet (✓)	Hayır (✓)	Açıklama
1	Sağlık kurumunun "Hastane Pandemi Planı" hazırlandı mı?			
2	Sağlık kurumunda koordinatör belirlendi mi?			
3	Sağlık kurumunda hastane pandemi planı hazırlama komisyonu oluşturuldu mu?			
4	Sağlık kurumunda pandemi yönetim birimleri oluşturuldu mu?			
5	İl sağlık müdürlüğü ile irtibat sağlanarak "İletişim Planı" hazırlandı mı?			
6	Pandemi durumunda sağlık kuruluşu içinde haberleşme mekanizması ve acil durum uygulamaları ile ilgili prosedürler yazılı olarak belirlenerek personel bilgilendirildi mi?			
7	Sağlık kuruluşunun iç ve dış iletişim planları hazırlandı mı?			
8	Sağlık kuruluşunun iç ve dış iletişim planlarının tatbikatı gerçekleştirildi mi?			
9	Sağlık kuruluşu içinde "Hastane Pandemi Planı Tatbikatı" planlandı mı?			
10	Sağlık kurumunda çalışan personel sayısı, unvanı ve çalıştıkları yere göre dağılımı ile ilgili bilgiler hazırlandı mı?			
11	Sağlık kurumunda pandemi dönemine yönelik personel ihtiyacı tespit edildi mi?			
12	Pandemi sırasında kurum personeli için kullanılacak aşı ve antiviral ilaç miktarları ile ilgili planlama yapıldı mı?			

EK XIV. İŞ YERLERİ İÇİN İNFLUENZA PANDEMİSİ FAALİYET PLANI HAZIRLAMA REHBERİ

Pandemik virüsün yayılımını önlemek için koruma ve kontrol uygulamaları iş yaşamını da olumsuz etkileyebilecektir. Bu uygulamalar, izolasyon, sosyal faaliyetler ve seyahat kısıtlamaları şeklinde olabilir. Pandemik influenza gibi salgınlarda, aile bireylerinin hastalanması, eğitim ve öğretime ara verilmesine bağlı olarak çocuk bakımı gibi nedenler ile işe devamsızlık oranları %40'a kadar yükselebilmektedir. Hızla yayılan pandemi sırasında, mal ve hizmet transferlerinde önemli aksaklıklar ile karşılaşılabilir. Özetle kötü bir senaryoda; işin durması sonucu iş yerinin kapanması ve geçici işsizlik nedeniyle ekonomik sorunlar ile birlikte sosyal destek programlarına olan gereksinim artacaktır. Pandemi durumunda ortaya çıkabilecek olumsuzluklardan iş yerlerinin en az düzeyde etkilenmeleri için 50 kişi ve üzeri çalışanı olan iş yerlerinde "Afet Durumlarında Acil Eylem Planı" benzeri "Pandemik İnfluenza Faaliyet Planı" hazırlamaları gerekmektedir. Pandemi döneminde kullanılacak cerrahi maske iş yerleri tarafından temin edilecektir. Bu planın temel noktaları:

Bulaşım önlenmesi ve hastalık kontrol önlemlerinin alınması

- Çalışanların iş yeri hekimleri/iş güvenliği uzmanları tarafından eğitimi,
- İş yerinde enfeksiyondan korunma ve kontrol önlemlerinin uygulanması,
- Çalışanların sağlık durumlarının takibidir.

İş sürekliliğinin sağlanması

- Az sayıda çalışan ile işin yürütülmesinin planlanması,
- Mal ve hizmetlerin taşınması,
- Malzeme temin zincirlerinin kontrolü,
- İş yeri güvenliğinin sağlanmasıdır.

Sağlık Bakanlığı tarafından, influenza pandemisi sırasında salgının etkisini azaltmaya yönelik bir dizi önlem yaşama geçirilecektir. İş yerlerinde de bu önlemlere uyulması istenecektir. Bu nedenle il sağlık müdürlüğünden bilgi ve yardım alınabilir.

İş yeri pandemi faaliyet planı gerektiğinde güncellenebilir ve pandemi sırasında uygulanabilir olmalıdır. Bu planın hazırlanmasında aşağıdaki soruların cevaplarının bilinmesi önemlidir.

- Pandemi ortaya çıktıktan ne kadar zaman sonra iş yeri etkilenebilir?
- Pandeminin iş yerine etkileri ne ve nasıl olacaktır?
- Kamudan hangi destekler (bilgi, eğitim materyali, KKE gibi) alınabilir?
- İş yeri olarak diğer iş yerlerine ve topluma hangi katkılar sağlanabilir?
- İşin devamını sağlamaya yönelik planlar nasıl önceliklendirilebilir?
- Pandemi süresince hangi kurum ve kişilerle iletişim kurulacaktır?

Pandemi şiddetine göre iş gücü kaybına neden olabilir, bu kayıp kamu ve özel sektör hizmetlerini de aksatabilir (ulaşım, haberleşme, güvenlik vb.). Toplum için önemli

Tablo 27. İş yerlerinde Pandemi Öncesi Dönem, Pandemi Sırasında ve Pandemi Sonrası Dönemde Yapılacaklar

PANDEMİ ÖNCESİ DÖNEMDE			
Yapılması gerekenler	Faaliyetler	Dikkat edilmesi gerekenler/öneriler	Sonuç
İş yerinde pandemi faaliyet planını yapacak koordinatör ve ekibin belirlenmesi	Koordinatör ve pandemi planlama ekibinin görev ve sorumlulukları belirlenmelidir.	Koordinatörün üst düzey yönetici olması ve ekiple iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerindeki görevlileri ile ekip liderlerinin olması önerilir.	<ul style="list-style-type: none">· Pandemi koordinatörünün atanması,· Pandemi faaliyet planlama ekip üyelerinin ve görev dağılımlarının belirlenmesi,· Pandeminin koordinasyon içinde yürütülmesi.
İş yeri için önceliklerin belirlenmesi	İş yerinin tüm faaliyetleri listelenerek önemine göre sıralanmalıdır.	İşin oluşturulması esnasında kısa süreliğine göz ardı edilebilecek daha az önemli olan faaliyetler belirlenir.	<ul style="list-style-type: none">· İş yerinin finansmanı sağlayacak faaliyetlerin sürdürülmesi için öncelikli olan görev, mal ve hizmetlerin tanımlanması,· Pandemi senaryolarına göre işleyiş ile ilgili değişikliklerin belirlenmesi,· İş yeri için öncelikli olan görev, mal ve hizmetlerin devam etme süresi,· Önceliklere göre görev kısıtlamaları veya mal/hizmet sunumunun azaltılması,· İş bağlantıları olan diğer kurum ve kuruluşlar ile toplantı yapılarak konunun paylaşılması,· Kurum içi ve dışı iletişim kanallarının belirlenmesi,· Kurumun/iş yerinin tedarik zinciri, destekleyici işlerinin takip edilmesi.
Öncelikli hizmetlerin belirlenmesi	Öncelikli hizmetler önem sırasına göre belirlenmelidir.	İş yeri için hayati işlevleri olan kritik personelin hastalıktan korunması için aşı uygulanmasına öncelik verilir.	Öncelikli personelin belirlenerek listelenmesi.

TOPLU YAŞAM ALANLARI İÇEREN KURUM/KURULUŞLAR İÇİN PANDEMİK İNFLUENZA FAALİYET PLANLARININ HAZIRLANMASI

Askeri birlikler, yatılı sosyal hizmet kuruluşları, yurtlar, geçici barınma merkezleri, pansiyonlar ve ceza infaz kurumları, vb. toplu yaşanan kapalı ortamlarda solunum yolu ile bulaşan hastalıklar daha kolay bulaşmaktadır. Kurumda hizmetin devamlılığı ve personelin ve ikamet eden kişilerin sağlığının korunmasına yönelik planlamaların yapılması gerekmektedir.

Toplu yaşam alanı içeren kurum/kuruluşlar tarafından hazırlanacak pandemi faaliyet planı, her kurumun özelliklerine uygun şekilde hazırlanmalıdır. Planlama kurum/kuruluş içi enfeksiyon bulaş risklerini önlemeye ve azaltmaya, sağlık hizmeti sunumuna yönelik hazırlıklara yönelik olmalıdır.

Plan hazırlanırken her toplu yaşam alanı içeren kurum/kuruluşta kurum içi ve kurum dışı koordinasyonun sağlanması amacı ile bir koordinatör belirlenmeli ve pandemi faaliyet planı hazırlama komisyonu oluşturulmalıdır. Planlamanın başlangıcından itibaren sağlık müdürlüğü ile koordinasyon içinde çalışılmalıdır. Pandemi planı hazırlanırken aşağıda yer alan başlıklar ve içeriğine dikkat edilmeli ve planların kontrolünde Toplu Yaşam Alanları İçeren Kurum/Kuruluşlar İçin Pandemi İnfluenza Faaliyet Planları Kontrol Listesi (Tablo 9) kullanılmalıdır.

1. Mevcut Durum

Kurum/kuruluş'un mevcut durumları belirtilirken en az aşağıda yer alan başlıklardaki özellikler belirtilmelidir.

- Personel sayısı,
- Kurumda ikamet eden kişi sayısı,
- Kurumda ikamet eden kişilerin yaş grupları ve dağılımı,
- Kurumda ikamet eden kişilerin kronik hastalıkların dağılımı,
- Oda sayısı, odalardaki yatak sayısı,
- Kurumda yatak doluluk oranı,
- Sağlık hizmeti sunumunun nasıl yapıldığı,
- Sağlık personeli sayısı ve unvanı,
- Sağlık birimleri ve bu birimlerin kapasiteleri (yataklı birimi var ise yatak sayısı).

2. Pandemi Dönemine Yönelik Faaliyetler

Kapalı ve kalabalık ortamlarda influenza virüsünün yayılımı hızla olduğundan hastalığın bulaştırıcı olduğu dönemde hastalık belirtileri olan kişilerin bir arada kalmasını sağlamak üzere yaşam alanları belirlenmeli ve bu amaçla ayrılabilir alanlar belirtilmelidir. Hasta kişilerin izolasyonu amacı ile düzenlenecek bu alanlar için ek yatak ve diğer malzeme ihtiyacı var ise miktarı ve temin yöntemi belirlenmelidir.

Eğer kurumda sağlık hizmeti sunulmuyor ise hastalık belirtileri gösteren kişilere sağlık hizmeti sunumunun nasıl sağlanacağı sağlık müdürlüğü ile koordineli olarak planlanmalıdır. Eğer

TOPLU YAŞAM ALANLARI İÇEREN KURUM/KURULUŞLAR İÇİN PANDEMİK İNFLUENZA FAALİYET PLANI KONTROL LİSTESİ

Askeri birlikler, yatılı sosyal hizmet kuruluşları, yurtlar, geçici barınma merkezleri, pansiyonlar ve ceza infaz kurumları, vb. toplu yaşanan kapalı ortamlarda solunum yolu ile bulaşan hastalıklar toplumdan daha fazla risk oluşturmaktadır. Pandemi sürecinin yönetiminde; ne tür olanaklara sahip olduğu, ne yapılması ve ne zaman yapılması gerektiğinin bilinmesinin cevapları önemlidir. Bu nedenle pandemi influenza için faaliyet planları bulunmalıdır. Toplu yaşam alanları içeren kurum/kuruluşlarda pandemiye hazırlık aşamasında yapılması gerekenlerin kontrolü Tablo 9'da yer alan liste kullanılarak yapılmalıdır.

Tablo 9. Toplu Yaşam Alanları İçeren Kurum/Kuruluşlar İçin Pandemi İnfluenza Faaliyet Planı Kontrol Listesi

No	Kontrol Edilmesi Gerekenler	Evet (√)	Hayır (√)	Açıklama
1	Pandemik influenza faaliyet planı hazırlandı mı?			
2	Pandemi faaliyet planı hazırlanması için bir koordinatör ve ekip belirlendi mi?			
3	İl sağlık müdürlüğü ile koordineli olarak hazırlanacak "İletişim Planı" kapsamında; pandemi durumunda il sağlık müdürlüğüne bildirim yöntemi ve sorumlusu(ları) ve yedekleri belirlendi mi?			
4	İl sağlık müdürlüğü ilgili sorumluları ile ilgili bilgiler alındı mı?			
5	Kurum içi iletişim planı hazırlandı mı?			
6	Kurumda çalışan toplam personel sayısı belirlendi mi?			
7	Kurumda çalışan sağlık personeli sayı ve unvanı ile ilgili bilgiler belirlendi mi?			
8	Kurumda ikamet eden kişi sayıları belirlendi mi?			
9	Kurumda ikamet eden kişiler arasında mevsimsel influenza risk grubunda (EK-3) olanlar belirlendi mi?			
10	Kurumda bulunan sağlık birimleri ve bu birimlerin kapasiteleri belirlendi mi?			
11	Pandemi durumunda hastanede yatarak tedavisi gerekmeyen hastaların takip ve izolasyon alanı belirlendi mi?			
12	Pandemi durumunda hasta izolasyonu veya hastaların belirlenen alana toplanmasının yönetimi için			

Sorularınızı ve görüşlerinizi alabiliriz...

Katılımınız için
teşekkürler 😊